

Ilmajoki

Ilmajoen kunnan kotouttamisohjelma

1. JOHDANTO	3
2. MAAHANMUUTON NYKYTILANNE	4
3. MAAHANMUUTTOTYÖRYHMÄ JA YHDYSHENKILÖ	5
4. MAAHANMUUTTAJIEN ALKUKARTOITUS JA –OHJAUS	5
5. HENKILÖKOHTAINEN KOTOUTUMISSUUNNITELMA	6
6. SUOMEN KIELEN KOULUTUKSEN JÄRJESTÄMINEN ILMAJOEN KUNNASSA	6
6.1 Varhaiskasvatus- sekä esikouluikäiset.....	7
6.2 Perusopetukseen valmistava opetus	7
6.3 Aikuisille järjestettävä suomen kielen opetus	8
7. KUNNAN TOIMENPITEET MAAHANMUUTTAJATYÖSSÄ	8
7.1 Terveys ja hyvinvointi, turvallisuus.....	8
7.2 Aktiivisuus, osallisuus ja vuorovaikutus, sosiaalinen pääoma, hyvät väestösuhteet	9
7.3 Työllisyys.....	10
7.4 Asuminen.....	11
7.5 Etninen tasa-arvo.....	11
7.6 Maahanmuuttotyö, neuvonta- ja ohjaustoiminta, kotoutuminen	12
8. TIEDOTTAMINEN	14
8.1 Maahanmuuttokoordinaattorien verkostoituminen Etelä-Pohjanmaalla	14
9. KOTOUTTAMISOHJELMAN SEURANTA JA PÄIVITYS	14

1. Johdanto

Laki kotoutumisen edistämisestä (jäljempänä myös kotoutumislaki) astui voimaan 1.9.2011 (1386/2010). Laissa määritellään kunnan ja muiden toimijoiden velvollisuudet maahanmuutto- ja kotouttamisasioissa. Kotouttamisohjelma sisältää suunnitelman tavoitteista, toimenpiteistä, voimavaroista sekä yhteistyöstä maahanmuuttajien kotouttamisessa. Lisäksi kotouttamisohjelmaan sisällytetään etnisen tasa-arvon ja hyvien etnisten suhteiden edistäminen ja syrjinnän ehkäiseminen.

Kunnan tai useamman kunnan yhdessä on kotoutumislain mukaan laadittava kotouttamisohjelma (32 §). Ohjelman tarkoitus on edistää kotoutumista ja monialaista yhteistyötä. Ohjelma hyväksytään kunkin kunnan kunnanvaltuustossa ja tarkistetaan vähintään kerran neljässä vuodessa. Kotouttamisohjelma otetaan huomioon myös kunnan talousarviota ja –suunnitelmaa laadittaessa (kuntalaki 65 §).

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen, työ- ja elinkeinotoimiston, Kansaneläkelaitoksen ja muiden kunnan alueella toimivien viranomaisten on kunnan aloitteesta osallistuttava oman toimialansa osalta ohjelman laadintaan, toteutukseen ja toimeenpanon seurantaan. Paikalliset maahanmuuttaja-, kansalais-, työntekijä- ja työnantajajärjestöt sekä uskonnolliset yhteisöt voivat tarvittavassa laajuudessa osallistua kotouttamisohjelman laadintaan, toteutukseen ja sen toimeenpanon seurantaan (laki kotoutumisen edistämisestä 32 §).

Kunnan kotouttamisohjelma voi sisältää:

- selvityksen siitä, miten ohjelma kytkeytyy kunnan strategiseen suunnitteluun ja seurantaan
- suunnitelman siitä, miten kunnan yleiset palvelut toteutetaan maahanmuuttajille soveltuvina sekä suunnitelman erityisesti kotoutumista edistävästä ja tukevasta toimenpiteistä
- tiedon kotouttamisen yhteensovittamisesta vastaavasta kunnan viranomaisesta sekä eri toimenpiteistä vastaavista tahoista
- suunnitelman lasten ja nuorten kotoutumisen sekä sosiaalisen vahvistamisen edistämisestä
- suunnitelman työvoiman ulkopuolella olevien ryhmien kotoutumisen ja sosiaalisen vahvistamisen edistämisestä
- monivuotisen suunnitelman 2:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettujen henkilöiden kuntaan osoittamisesta ja kotoutumisen edistämisestä
- suunnitelman hyvien etnisten suhteiden ja kulttuurien välisen vuoropuhelun edistämisestä
- suunnitelman kunnan kotouttamisohjelman seurannasta ja ajan tasalla pitämisestä.

Kunnan kotouttamisohjelmassa voidaan lisäksi määritellä kunnan ja kansalaisyhteiskunnan väliset yhteistyömuodot.

Ilmajoen kunnan strategia ja kansainvälistyminen

Ilmajoen kuntastrategiassa määritellyt kunnan arvot ovat yhteistyö, yhteinen suunta ja yhdenvertaisuus. Erityisesti yhdenvertaisuudella on vahva liittymä kotouttamisohjelman toteuttamiseen. Keskeinen osa maahanmuuttajan kotoutumista on kokemus yhdenvertaisesta kohtelusta. Kuntastrategian yksi keskeinen tavoite on yrittäjyyden edistäminen. Maahanmuuttajat voivat omalta osaltaan edistää yritysten menestystä sekä työntekijöinä että yrittäjinä. Maahanmuuttajien vahvuuksien entistä parempi tunnistaminen ja hyödyntäminen ovat kunnassa keskeisiä kehityskohteita.

Maahanmuuttotyö toimii myös työnantajien tukena ja linkkinä kansainväliseen työvoimaan. Alueella on paljon korkeasti koulutettua työvoimaa, joka voi tuoda arvokasta lisäarvoa työmarkkinoille. Strategiassa todetaan, että toimimme aktiivisesti yrittäjyyttä edistävissä verkostoissa ja kehitämme palveluprosesseja. Yhteistyötä Etelä-Pohjanmaan Opiston kanssa vahvistetaan ja edistetään polkuja harjoittelupaikkoihin.

Etnisten suhteiden ja kulttuurien välisen vuoropuheluiden edistäminen

Ilmajoen kunnan yhtenä strategisena tavoitteena on arvostavan yhteishengen rakentaminen. Ketään ei syrjitä ja kaikkien hyvinvoinnista huolehditaan tasapuolisesti. Kotouttamisohjelma itsessään on tärkeässä roolissa ja osana Ilmajoen kunnan tavoitteiden toteuttamisessa. Tavoitteena on myös tukea vastaanottavuutta ja edistää vuoropuhelua eri toimijoiden kesken.

2. Maahanmuuton nykytilanne

Koko Etelä-Pohjanmaalla on varsin vähän ulkomaalaisia verrattuna muuhun Suomeen. Tilastokeskuksen tietojen mukaan Suomessa asui vakituisesti vuoden 2022 lopussa 495 992 vieraskielistä henkilöä. Määrä on kaksinkertaistunut 11 vuodessa. Vieraskielisten osuus koko väestöstä on 9 %.

Ulkomaan kansalaisia Ilmajoella asuvista vuoden 2022 lopussa on ollut 1,2 % kunnan väestöstä. Koko maan asukkaista ulkomaan kansalaisia on vuoden 2022 lopussa ollut 5,8 % koko väestöstä.

Suurimmat vieraskielisten ryhmät Suomessa ovat äidinkielellään Venäjää puhuvat 84 190 henkilöä, Viroa 49 551 ja Arabiaa 34 282 henkilöä. Maakunnittain tarkasteltuna vieraskielisten osuus oli vuoden 2020 lopussa maakunnista pienin Etelä-Pohjanmaalla, 2 %.

Vuonna 2023 Etelä-Pohjanmaa sai muuttovoittoa maahanmuutosta 1896 henkilöä. Vuonna 2020 vastaava luku on ollut 313 henkilöä. Maakunnan väkiluku väheni vuonna 2023 edellisestä vuodesta 231 henkilöllä. Lasku oli pienintä kymmeneen vuoteen.

Etelä-Pohjanmaan Opistolla opiskelee keväällä 2024 noin 200 maahanmuuttajaopiskelijaa.

3. Maahanmuuttotyöryhmä ja yhdyshenkilö

Kotoutumisen edistämisestä annetun lain 31 §:n mukaan paikallisten viranomaisten on kehitettävä kotouttamista monialaisena yhteistyönä.

Ilmajoen kunnan kotouttamisohjelman päivittäminen aloitettiin valmistelutyöryhmän kokoamisella. Valmisteluun kutsuttiin mukaan Ilmajoella maahanmuuttajien kanssa työtä tekeviä tahoja. Työryhmä kokoontuu jatkossa tarvittaessa ja tarkoituksenmukaisessa laajuudessa.

Työryhmän edustajat:

- Etelä-Pohjanmaan Opisto
- Ely-keskus
- Hyvinvointialue
- Sedu Education Oy
- Ilmajoen Vuokratalot Oy
- Ilmajoki-Opisto
- Sivistys- ja hyvinvointipalvelut
- Etsivä nuorisotyö
- Elinvoima- ja työllisyyspalvelut

Tarvittaessa työryhmään voidaan kutsua mm. poliisi, koulutustoimijoita, yhdistyksiä, seurakunta ja kansaneläkelaitos.

Työryhmä voi jatkossa osallistua kunnan kotouttamisohjelman säännölliseen päivittämiseen.

Ilmajoen kunta on ollut vuodesta 2021 lukien mukana maakunnallisessa Welcome2EP –hankkeessa. Hanke päättyy vuonna 2024. Maahanmuuttokoordinaattori on työskennellyt hankkeen työntekijänä.

4. Maahanmuuttajien alkukartoitus ja –ohjaus

Alkukartoituksessa arvioidaan alustavasti maahanmuuttajan työllistymis-, opiskelu- ja muut kotoutumisvalmiudet sekä kielikoulutuksen ja muiden kotoutumista edistävien toimenpiteiden ja palvelujen tarpeet. Alkukartoituksessa selvitetään tätä tarkoitusta varten tarvittavassa laajuudessa maahanmuuttajan aikaisempi koulutus, työhistoria, kielitaito sekä tarvittaessa muut työllistymiseen ja kotoutumiseen vaikuttavat seikat.

Alkukartoituksesta ja sen järjestämisestä säädetään tarvittaessa tarkemmin valtioneuvoston asetuksella (Laki kotoutumisen edistämisestä 30.12.2010/1386, 9 §).

Maahanmuuttajille tehtäviä alkukartoituksia koordinoi maahanmuuttokoordinaattori.

Alkukartoituksen ja tavoitteena on tunnistaa maahanmuuttajassa osaaminen, aikaisempi koulutus ja kokemus, kielitaito, muut taidot, mahdollisesti jopa erikoistaidot sekä kiinnostusalueet. Lisäksi pyritään selvittämään maahanmuuttajan vahvuudet ja heikkoudet sekä kunnan tarjoamat työllistymis-, harrastus-, opiskelu- ja/tai yrittäjyysmahdollisuudet.

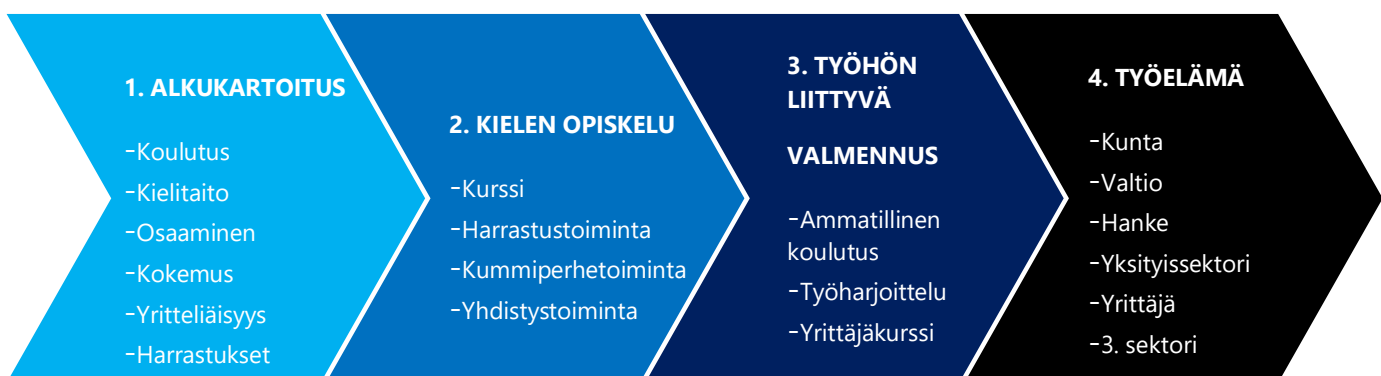
5. Henkilökohtainen kotoutumissuunnitelma

Jos maahanmuuttaja on TE –toimiston (tai työllisyyden kuntakokeilun) asiakkaana, maahanmuuttaja ja TE –toimisto (tai kuntakokeilu) laativat suunnitelman. Jos maahanmuuttajalla ei ole TE –toimiston asiakkaana, maahanmuuttaja ja kunta laativat yhdessä suunnitelman.

Kotoutumissuunnitelmasta tulee käydä ilmi millä toimenpiteillä ja millä aikataululla maahanmuuttaja saa tarvittavaa tietoa ja taitoa kotiutuakseen Ilmajoelle.

Suunnitelmassa olevat toimenpiteet:

- perustuvat alkukartoitukseen ja –keskusteluun maahanmuuttajan kanssa,
- on laitettu loogiseen järjestykseen,
- tukevat maahanmuuttajaa hankkimaan tarvittavaa kielitaitoa sekä ammattitaitoa,
- seurataan säännöllisesti ja päivitetään tarpeen mukaan.

6. Suomen kielen koulutuksen järjestäminen Ilmajoen kunnassa

Ilmajoen kunnassa pyritään joko kunnassa itse tai kunta- tai muuna yhteistyönä järjestämään suomen kielen opetusta kohderyhmästä, tarpeista sekä käytössä olevissa resursseista riippuen. Sivistystoimi vastaa varhaiskasvatuksen (ml. päivähoiton ja esiopetuksen) sekä perusopetuksen järjestämisestä. Suomen kielen opetuksessa pyritään käyttämään paikallista osaamista, opetushenkilökuntaa ja kielten opiskelijoita.

TE-toimiston asiakkaana olevat maahanmuuttajat ohjataan työvoimakoulutuksena toteutettavaan maahanmuuttajakoulutukseen (kotoutumisajalla 3 v.).

Perusopetuslain mukaan koulun opetuskieli on suomi tai ruotsi. Kunta voi järjestää perusopetusta ja esiopetusta vieraalla kielellä, mutta velvollisuutta vieraskielisen opetuksen järjestämiseen ei ole. Maahanmuuttajille, joiden suomen kielen taito ei ole äidinkielen tasoinen kaikilla kielitaidon osa-alueilla, opetetaan äidinkieli ja kirjallisuus -oppiainetta suomi toisena kielenä -oppimäärän mukaan.

Alle kouluikäisillä lapsilla päivähoito tarjoaa luontevan mahdollisuuden omaksua suomen kielen ja kotoutumisen.

6.1 Varhaiskasvatus- sekä esikouluikäiset

Varhaiskasvatusikäisten lasten kohdalla toteutetaan Ilmajoen kunnan hyväksyttyä kunnan varhaiskasvatussuunnitelmaa. Esikouluikäiset maahanmuuttajat integroidaan tarvittavin tukitoimin esiopetusryhmiin (kesto 1-2 vuotta). Tarvittaessa esikouluikäinen voi osallistua myös valmistavaan opetukseen tai niiden yhdistelmiin.

6.2 Perusopetukseen valmistava opetus

Valmistavan opetuksen tavoitteena on antaa tarvittavat tiedot perusopetukseen siirtymiselle sekä edistää oppilaan kotoutumista ja kehitystä. Perusopetukseen valmistavan opetuksen laajuus vastaa noin yhden lukuvuoden oppimäärää.

Perusopetukseen valmistava opetus on tarkoitettu jokaiselle maahanmuuttajataustaiselle oppilaalle, jonka suomen kielen taito ei ole riittävä perusopetuksen ryhmässä opiskelemiseen. Maahanmuuttajaoppilaalla tarkoitetaan sekä Suomeen muuttaneita, että Suomessa syntyneitä, muuta kuin suomea äidinkielenään puhuvia oppivelvollisuusikäisiä lapsia. Valmistava opetus on vuosiluokkiin sitomatonta.

Valmistavaa opetusta järjestetään joko omana luokkanaan, integroituna yleisopetuksen ryhmiin tai niiden sekoituksena. Ilmajoella valmistavan opetuksen luokka on Palonkylän koululla, missä opiskelee alakouluikäiset oppilaat. Yläkouluikäiset opiskelevat Jaakko Ilkan koulussa tuettuna perusopetuksen luokissa. Mikäli oppilaan opetuksen järjestäminen tapahtuu valmistavan opetuksen luokassa, tarkastellaan oppilaan mahdollisuutta integroitua heti esim. matematiikassa, englannin kielessä ja taito- ja taideaineissa yleisopetuksen ryhmiin.

Valmistavan opetuksen lähtökohtana on jokaiselle oppilaalle tehtävä oma henkilökohtainen opinto-ohjelma. Opetussuunnitelman keskeiset tavoitteet ovat kehittyvä suomen kielen alkeistaito, valmiudet perusopetuksessa opiskelemiseen sekä kotoutuminen suomalaiseen yhteiskuntaan. Oman äidinkielen opetusta järjestetään mahdollisuuksien mukaan. Ilmajoella noudatetaan Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelman perusteita (2015) sekä Etelä-Pohjanmaan yhteisen maakunnallisen perusopetuksen valmistavan opetuksen opetussuunnitelmaa.

Valmistavassa opetuksessa pyritään kiinnittämään erityisesti huomiota toimivaan koulun ja kodin väliseen yhteistyöhön ja yhteydenpito kotien kanssa on tiivistä. Yhteistyötä tehdään myös Etelä-Pohjanmaan Opiston kanssa.

6.3 Aikuisille järjestettävä suomen kielen opetus

Ilmajoki-opisto voi tarvittaessa järjestää useampia kotoutumiskursseja, joiden tavoitteena on:

- opettaa suomen kielen sanastoa ja kielioppia (perustaso ja keskitaso);
- tutustuttaa maahanmuuttajia suomalaiseen yhteiskuntaan ja kulttuuriin;
- antaa opiskeluvalmiuksia ammattitutkinto-opinnoista selviämiseen ennen opintojen alkua.

TE-toimisto tai kuntakokeilu ohjaa maahanmuuttajan kotoutumiskoulutukseen. Sedu Education Oy järjestää kotoutumiskoulutuksia Seinäjoella ja Etelä-Pohjanmaan Opisto Ilmajoella.

Etelä-Pohjanmaan Opisto on keskeinen Ilmajoen kunnassa maahanmuuttajille palveluita tarjoava toimija. Opisto tarjoaa maahanmuuttajille tarkoitettua suomen kielen ja kulttuurin koulutusta. Opiskelu painottuu suomen kielen ja kulttuurin opintoihin, mutta se sisältää myös esimerkiksi kotitaloutta, yhteiskuntaoppia ja liikuntaa. Lisäksi opisto järjestää maahanmuuttajille aikuisten perusopetusta ja lukutaitokoulutusta.

7. Kunnan toimenpiteet maahanmuuttajatyössä

Kotoutumislain 29 §:n mukaan kunnan ja muiden paikallisten viranomaisten kotoutumisen edistämisen tavoitteena on tukea paikallisesti tai seudullisesti kansainvälisyyttä, tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä edistää myönteistä vuorovaikutusta eri väestöryhmien välillä.

Kotoutumislain 30 §:n mukaan kunnalla on yleis- ja yhteensovittamisvastuu maahanmuuttajien kotouttamisen kehittämisestä sekä sen suunnittelusta ja seurannasta paikallistasolla. Kunnan on huolehdittava siitä, että kunnan palvelut soveltuvat myös maahanmuuttajille. Maahanmuuttajille tarkoitettuja toimenpiteitä ja palveluja voidaan järjestää myös kuntien välisenä yhteistyönä.

7.1 Terveys ja hyvinvointi, turvallisuus

Yhteiskunnan tavoitteena on turvallinen arki ja elämä kaikille maassa asuville ihmisille. Turvallisuuden tekijöitä ovat sisäisen turvallisuuden strategian mukaan turvallinen asuin- ja työympäristö, yksilön kunnioittaminen, vapaus vihapuheesta, ahdistelusta, häirinnästä sekä uhkaavista ilmiöistä niin kansallisesti kuin kansainvälisesti. Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo yhteiskunnassa ovat turvallisuuden keskeinen edellytys. Kunnilla ja järjestöillä on keskeinen rooli hyvien väestösuhteiden edistämässä sekä syrjinnän ja rasismien ehkäisyssä.

Suomessa monet joutuvat kokemaan epävarmuutta maahan jäämisen oikeudesta, erilaisia kotoutumisen ja osallisuuden haasteita, sosiaalisen verkostojen puutteesta aiheutuvaa yksinäisyyttä

sekä syrjintää. Nämä kaikki vaikuttavat siihen missä määrin psyykkisen hyvinvoinnin ylläpitämiseen tarvitaan tukea. Eri kulttuuriset tausta ja mahdolliset traumaattiset kokemukset, tuovat omat haasteensa myös.

Maahanmuuttajan muuttaminen uuden kotipaikkakunnan tai maan sisällä voidaan myös nähdä vaikuttavan turvallisuuteen ja elämänvakauteen. Muuttaessa kiinnittyminen asuinalueeseen ja sosiaalisten suhteiden muodostaminen sen muihin asukkaisiin katkeaa ja tämä voi vaikuttaa maahanmuuttajan kokemaan turvallisuuteen.

Maahanmuuttajalla on oikeus sosiaali- ja terveyspalveluihin riippuen kansalaisuudesta, oleskelun syystä ja kestosta; oikeus palveluihin ja käytännöt esim. EU-kansalaisten ja EU:n ulkopuolelta tulevien suhteen on selvítettävä tapauskohtaisesti. Sosiaalipalvelut käsittävät toimeentulotukiasiat, aikuissosiaalityön, lastensuojeluasiat ja muun perheen arjen suoriutumiseen tarvittavan tuen. Terveyspalvelut käsittävät terveysneuvonnan (lasten- ja äitiysneuvola, kouluterveydenhuolto, aikuisneuvonta), sairaanhoidon, lääkinnällisen kuntoutuksen ja hammashuollon.

Kehittämistoimenpiteet:

- Kehitetään palveluiden kokonaisvaltaista tiedotusta ja huomioidaan tarvittaessa muun kielinen tiedostus
- Edistetään tulkkipalveluiden saatavuutta
- Parannetaan selkokielen opetusta ja maahanmuuttaja-asiakkaan kohtaamistaitoja
- Kehitetään yhteistyötä sote-palveluista vastaavan hyvinvointialueen kanssa

7.2 Aktiivisuus, osallisuus ja vuorovaikutus, sosiaalinen pääoma, hyvät väestösuhteet

Sosiaalisten suhteiden rakentuminen on keskeistä kotoutumisessa. Yksi verkostoitumisen edellytys on kielitaito. Vuorovaikutus kantaväestön kanssa parantaa kielitaitoa ja lisää kanssakäymiseen liittyvää itseluottamusta. Kotoutumisen tukeminen ja edistäminen eivät ole vain viranomaistyötä. Kotoutumisen tärkeänä tukena viranomaisten ohella toimivat lukuisat järjestöt, naapurustot, työpaikat ja uskonnolliset sekä muut yhteisöt.

Sosiaalisella pääomalla tarkoitetaan suhdepääomaa eli yksilön sosiaalisia suhteita ja verkostoja, niiden laatua ja synnyttämää hyötyä. Sosiaalinen pääoma nähdään kotoutumista mahdollistavana ja sen esteitä poistavana tekijänä. Kulttuurisesti rikas elämä kuuluu myös sosiaalisen pääoman piiriin. Sosiaalinen pääoma tulee esille kuntien pyrkimyksissä tukea rikasta järjestö ja kulttuurielämää sekä erityisesti lasten ja nuorten harrastusmahdollisuuksia kunnassa. Sosiaaliseen pääomaan nähtäväksi voidaan myös lukea kuntien halu panostaa kuntalaisten kuulluksi tulemiseen sekä osallisuuteen. Tavoitteena on, että tulevaisuuden kuntaa tehdään yhdessä.

Väestösuhteet ovat merkittävä tekijä turvallisuuden ja vakauden näkökulmasta ja niiden huomioiminen on tärkeää kotoutumisen, turvallisuuden ja syrjäytymisen kysymyksissä. Hyviä väestösuhteita edistetään vastuullisella väestöpolitiikalla, jonka keskeisiä muotoja ovat asenteisiin

vaikuttaminen, eri väestöryhmiin kuuluva turvallisuuden edistäminen, eri ryhmien vuorovaikutusta lisäävät ja parantavat toimet sekä osallisuuden tukeminen.

Kehittämistoimenpiteet:

- Vastaanottavuuden parantaminen kuntalaisille tarjottavan tiedon avulla
- Maahanmuuttajien aktivointi vapaa-ajan palveluiden piiriin
- Järjestöjen ja yhdistysten aktivointi
- Kokonaisvaltaisen tiedotuksen kehittäminen
- Kumppanuusohjelman sekä alueellisten hankkeiden tuki ja hyödyntäminen
- Lajikokeilutapahtumat
- Vaihto-oppilaiden, ohjaamon ja nuorisotyön roolin vahvistaminen

7.3 Työllisyys

Työllistyminen mahdollistaa taloudellisen riippumattomuuden sekä tarjoaa vakautta ja turvallisuuden tunnetta. Se antaa myös mahdollisuuden suunnitella tulevaa. Työn kautta ihmiselle tarjoutuu niin ikään mahdollisuus laajentaa sosiaalisia verkostojaan ja luoda kontakteja toisiin ihmisiin. Maahanmuuttajille se tarjoaa myös keinon kehittää ja harjaannuttaa kielitaitoaan. Tiedetään, että pitkittyessään työttömyys heikentää ihmisen terveyttä ja hyvinvointia etnisestä taustasta riippumatta.

Haasteellinen kohderyhmä ovat heikon kielitaidon omaavat pitkään työttömänä olleet henkilöt, mm. kotiaidit. Heillä on usein samanlainen motivaation kadottamisen tunne sekä syrjäytymis- ja tuloloukkuriski kuin kantasuomalaisilla työnhakijoilla. Työllistymisedellytysten kannalta haasteellisia ryhmiä ovat työttömäksi joutuneet työperäiset maahanmuuttajat, jotka ovat käyttäneet työssä muuta kuin suomen tai ruotsin kieltä sekä pitkään kotona olleet hieman iäkkäämmät henkilöt, joilla on heikko kielitaito ja vähän koulutusta. Onnistuneen kotouttamistyön kannalta seudulla tulee panostaa myös työllistymisen kannalta heikommassa asemassa oleviin, kun heidät havaitaan. Tällaisia voivat olla esim. luku- ja kirjoitustaidottomat, osa kotiaideista sekä vammaiset ja traumataustasta kärsivät maahanmuuttajat.

Työllisyyden kuntakokeilun päättyessä vuoden 2024 lopussa vastuu työllisyyspalveluista siirtyy Seinäjoki-Ilmajoki-Isokyrö -työllisyysalueelle 1.1.2025 lukien. Vastuukuntana toimii Seinäjoen kaupunki. Yhteisenä toimielimenä tulee toimimaan Seinäjoen kaupungin elinvoimalautakuntaan kuuluva työllisyysjaosto.

Kehittämistoimenpiteet:

- Työllisyyspalvelujen järjestämisvastuun siirrettyä kunnille jatketaan hyväksi koettua yhteistyötä, joka edistää ja nopeuttaa maahanmuuttajien työllistymistä
- Pyritään saamaan korkeasti koulutettuja maahanmuuttajia työllistymään omalle alalleen
- Tiedotetaan yrityksiä saatavilla olevista tukitoimista
- Järjestetään rekry-tapahtumia ja muita matalan kynnyksen kohtaamispaikkoja
- Varmistetaan kieliopintojen saatavuus
- Hyödynnetään alueellisia hankkeita
- Viestitään työperäisestä maahanmuutosta
- Alueellinen työlupalinjaus
- Tarjotaan työharjoittelupaikkoja ja kesätöitä.

7.4 Asuminen

Asumisessa arjen vaatimuksia vastaavat olosuhteet ovat perusta paikallisyhteisöön kuulumiselle, yhteiskuntaan osallistumiselle ja hyvälle henkilökohtaiselle elämälle. Segregaation torjumiseksi on tärkeää seurata yleisesti asuinoloja sekä erityisesti kehitystä, jossa ulkomaalaistaustaiset keskittyvät vahvasti tietyille asuinalueille. Jatkuvana tavoitteena on monipuolisten asumisvaihtoehtojen tarjonta eri asuinalueilla sekä monimuotoisuuden huomioiminen uusia asuinalueita kaavoitettaessa.

Yhteistä asumiseen liittyvän tavoitteenasettelun osalta olisi pyrkimys monipuoliseen asuntotarjontaan eri elämänvaiheissa eläville ja eri taustoista tuleville kuntalaisille. Myös sivukylien elinkelpoisuus ja väestön kasvu ovat tavoitteena.

Kehittämistoimenpiteet:

- Parannetaan yhteistyötä rekrytointiyritysten ja muiden yritysten kanssa myös asumiseen liittyvissä kysymyksissä
- Lisätään tiedostusta asumisvaihtoehtoista perheet huomioiden, tarvittaessa myös muun kielisesti
- Vahvistetaan ohjausta ja neuvontaa.

7.5 Etninen tasa-arvo

Suomen perustuslain mukaan ihmiset ovat yhdenvertaisia lain edessä. Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo ovat keskeisiä perusoikeuksia. Perustuslain syrjintäkielto kieltää syrjinnän esimerkiksi alkuperän, kielen, uskonnon ja vakaumuksen perusteella. Viranomaisilla on yleinen yhdenvertaisuuden edistämisvelvollisuus.

Rasismin vastainen ja hyvien väestösuhteiden toimintaohjelma hyväksyttiin 28.10.2021 valtioneuvoston periaatepäätöksenä. Ohjelmaan on kerätty hallituksen toimenpiteet syrjinnästä vapaan Suomen turvaamiseksi ja tavoitteena on yhdenvertainen Suomi. Yhdenvertaisuus toteutuu ihmisten arjessa ja sen vuoksi kunnat ovat avainasemassa luomassa yhdenvertaisia mahdollisuuksia,

turvallista arkea ja luontevia kohtaamisia eri taustaisten ihmisten välillä. Rasismin vastaisessa toimintaohjelmassa painottuu paikallistason merkitys. Kuntia sekä muita toimijoita halutaan tukea entistä paremmin hyvien väestösuhteiden rakentamisessa ja rasismin vastaisessa työssä.

Kaupungin palvelujen tuottamisessa huomioidaan monikulttuurisuuden vahvistaminen ja etnisen yhdenvertaisuuden toteutuminen. Toimitaan suvaitsevamman yhteiskunnan puolesta rasismia ja syrjintää vastaan ja edesautetaan kuntalaisten tasa-arvoisen ja oikeudenmukaisen kohtelun toteutumista. Kunnat, järjestöt ja kuntalaiset voivat vaikuttaa suvaitsevaisuuteen ja myönteisten etnisten suhteiden edistämiseen.

Kehittämistoimenpiteet:

- Parannetaan kunnan vastaanottavuutta
- Edistetään suvaitsevaisuutta sekä torjutaan rasismia ja syrjintää
- Lisätään tietoa kulttuurisesta moninaisuudesta
- Otetaan maahanmuuttajat osalliseksi kunnan toimintaan aktiivisemmin.

7.6 Maahanmuuttotyö, neuvonta- ja ohjaustoiminta, kotoutuminen

- Maahanmuuttotyö:
 - ohjaus- ja neuvontapalveluprosessin kartoittaminen, toteuttaminen ja kehittäminen
 - kotouttamisohjelman kehittäminen, seuraaminen ja päivittäminen
 - henkilökohtaisten alkukartoituksen ja kotouttamissuunnitelmien toteutus, organisointi ja päivitys
 - edistää maahanmuuttajaryhmien kotoutumista koulutuksen, työelämä ja vapaa-ajan avulla
 - verkostoyhteistyö
- Ohjaus- ja neuvontapalvelut:
- Maahanmuuttaja:
 - ohjaa ja neuvoo asiakkaita kunnan ja viranomaispalveluiden osalta
 - palvelua saa riippumatta maahan muuton syystä tai kestosta
 - ohjaus- ja neuvontapalvelut sisältävät asiantuntijaneuvoa:
 - suomalainen yhteiskunta
 - kielikurssit
 - koulutus- ja työllisyys mahdollisuudet
 - viranomaispalvelujen neuvontaa: Maahanmuuttovirasto, Poliisi, DVV, Kela, Verotoimisto, työllisyyspalvelut jne.
 - terveys- ja sosiaalipalvelut
 - varhaiskasvatus ja koulut
 - vapaa-aika
 - asuminen

- Työnantajat:
 - avustaa työvoiman löytämisessä ja välittää työpaikkoja
 - tukee työnantajaa ulkomaalaisten työntekijöiden liittyvien asioiden kanssa
 - auttaa hakemuksissa ja muissa prosesseissa, mm. työlupa-asiat

- Verkostoyhteistyö:
 - yhteistyöverkostoja
 - kunnat ja niiden eri palvelut
 - oppilaitokset
 - yritykset
 - järjestöt
 - vapaaehtoiset
 - ELY -keskus
 - Maahanmuuttovirasto Migri
 - Kuntakokeilu/TE-toimisto
 - Kela
 - Sosiaali- ja terveystoimi
 - Työ- ja elinkeinoministeriö
 - kuntakohtaisten, maakunnallisten ja valtakunnallisten työryhmien työskentelyyn osallistuminen
 - maahanmuuttotyöryhmä, koollekutsuja
 - tukena kunnan veto- ja pitovoimatekijöissä

- Tapahtumat:
 - asiakasinfojen ja –tilaisuuksien organisointi ja toteuttaminen sekä maahanmuuttajille että yhteistyöverkostoille
 - kotoutumiskoulutuksen organisointi yhdessä työllisyyspalvelujen kanssa
 - yhteistyötahojen konsultointi

- Raportointi/Valmistelu:
 - asioiden valmistelu kunnan lautakunnalle, kunnanhallitukselle/-valtuustolle, maahanmuuttotyöryhmälle ja muille yhteistyöryhmille

- Kehittämistoimenpiteet:

- Maahanmuuttotyöstä tulee saada vakituinen palvelu kuntaan. Tämän avulla työstä tulisi pitkäjänteistä ja voi tehdä pidemmän aikavälin kehittämistoimenpiteitä. Tukee kunnan kansainvälistä toimintakulttuuria ja edistää kotoutumista.
- Maahanmuuttotyöryhmän suunnitelmallinen toiminta. Auttaa kunnan vastaanottavuutta, sitouttamaan eri tahoja maahanmuuttotyöhön ja edesauttaa kotouttamista.
- Työperäistä maahanmuuttoa tulee kehittää. Se toisi apua työvoimapulaan eri aloilla. Maahanmuuttokoordinaattori auttaa prosessissa ja tukee työntekijöiden ja heidän perheiden kotoutumista. Tämän avulla työntekijät ja perheet jäävät asumaan Ilmajolle.
- Asiakkaiden saatavuus, tietoisuus palvelusta. Löytää lisää toimintatapoja sen toteutukseen. Monikielinen tiedotus asiakkaille, myös kaupungin palveluista.
- Lisätä yhteistyötä verkostojen kanssa, mm. järjestöt, yritykset.

8. Tiedottaminen

Kunnan verkkosivuilla on maahanmuuttokoordinaattorin yhteystiedot. Sivulla ei ylläpidetä muiden viranomaisten sääntöjä tai tietoja koskien maahanmuuttajia. Maahanmuuttajille suunnattavassa tiedotuksessa huomioidaan heidän erityistarpeensa.

On tärkeää saada maahanmuuttajat löytämään sekä käyttämään paikallismediaa ja muita tiedotuskanavia tiedon hankkimiseen. Suuri osa Ilmajoen maahanmuuttajista opiskelee ja asuu Etelä-Pohjanmaan opistolla. Siellä tapahtuva neuvonta ja tiedottaminen on tehokasta. Se tavoittaa asiakkaat hyvin.

8.1 Maahanmuuttokoordinaattorien verkostoituminen Etelä-Pohjanmaalla

Ilmajoen kunnan maahanmuuttokoordinaattori verkostoituu Etelä-Pohjanmaan muiden kuntien maahanmuuttajayhdyshenkilöiden kanssa. Tarkoituksena on vaihtaa kokemuksia ja tietoja maahanmuuttajatyöstä sekä tuoda esille hyvät käytännöt.

9. Kotouttamisohjelman seuranta ja päivitys

Ilmajoen maahanmuuttotyöryhmä kokoontuu vähintään kerran vuodessa, jolloin tarkastellaan sovittujen toimenpiteiden toteutumista, kunnan maahanmuuttajien sekä maahanmuuttotyön tilannetta ja tehdään mahdollisia muutoksia tai päivityksiä kotouttamisohjelmaan (myöhemmin kotoutumisohjelmaan). Samassa yhteydessä maahanmuuttotyöryhmä voi tehdä kehittämisehdotuksia kotoutumisprosessiin ja maahanmuuttotyöhön liittyen.

Uudistettu kotoutumislaki tulee voimaan 1.1.2025, jolloin päävastuu kotoutumisesta siirtyy kunnille. Vuoden 2025 alusta lukien kunnan on järjestettävä kotoutumislain 13 §:n mukainen kotoutumisohjelma ja kunnan on laadittava kotoutumisohjelmasta asiakirja, jossa kuvataan kotoutumisen alkuvaiheen palvelut, palveluiden vastuutahot sekä palveluihin liittyvä yhteistyö muiden toimijoiden kanssa.

